

3,5 millioner syriske flygtninge befinder sig i øjeblikket i Tyrkiet.

800.000 mennesker fra Idlib-provinsen risikerer ifølge FN at flygte til Tyrkiet som følge af de aktuelle bombardementer.

Kilde: Jyllands-Posten

Tvangsanbringelser

Akut. Tvangsanbringelser svækker retssikkerhed

Når politikere træffer beslutninger i sager om akutte tvangsanbringelser, kan beslutningerne være farvede af forvaltningerne.

ANALYSE

BIRGITTE ARENT EIRIKSSON

Tvangsmæssig adskillelse af børn fra deres forældre må anses for at være en af de mest indgribende afgørelser, man kan opleve som borger. På den ene side står hensynet til parternes ret til familieliv og respekten for det nære bånd mellem barn og forældre. På den anden side står hensynet til barnets sundhed og udvikling, som i nogle tilfælde kan lide alvorlig skade ved fortsat ophold i hjemmet.

Samtidig befinder både børn og forældre sig i en yderst sårbar og udsat situation, mens de gennemgår den komplicerede proces, som skal danne grundlag for en afgørelse om tvangsanbringelse. Det er derfor også helt afgørende, at processen er omgivet af den højst tænkelige grad af retssikkerhed, og at der ydes den fornødne støtte til forældre og børn.

LANGT DE FLESTE klager over almindelige tvangsanbringelser bliver stadfæstet i Ankestyrelsen, det vil sige at anbringelserne bliver opretholdt. I 2017 lå stadfæstelsesprocenten så højt som 98 procent. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at sagsbehandlingen har været korrekt. For eksempel har undersøgelser på anbringelsesområdet generelt fra Ankestyrelsen, det ansvarlige ministerium og Københavns Kommunes Borgerrådgiver påvist, at der er problemer med at overholde kravene til bl.a. sagens oplysning, herunder indhentelse af børnefaglige undersøgelser og tilvejebringelse af barnets holdning til anbringelsen.

Så hvorfor kan det ikke ses på statistikkerne fra klageinstansen? Det hænger måske sammen med, at fejl og mangler kan blive udbedret efter tvangsanbringelsen, for eksempel ved fastsættelse af

korte genbehandlingsfrister i enten førsteinstansen eller klageinstansen, så forvaltningen kan indhente yderligere oplysninger.

Når det gælder de akutte afgørelser om tvangsanbringelse, som børn og ungeudvalgets formand træffer alene, ser billedet noget anderledes ud. Stadfæstelsesprocenten for formandsafgørelser har i de seneste år gennemsnitligt ligget på 49 procent.

Den lave stadfæstelsesprocent skal ses i lyset af, at akutte tvangsanbringelser i 2016 udgjorde ca. 20

procent af alle afgørelser om tvangsanbringelse. Den store forskel i stadfæstelsesprocenterne, foruden sagernes akutte karakter, kan måske hænge sammen med, at børn og ungeudvalgets formand og hans stedfortræder altid er kommunalpolitikere, der ikke nødvendigvis har

nogen særlige faglige forudsætninger for at vurdere forvaltningens indstillinger.

Kommunalpolitikere er på valg hvert fjerde år, og deres viden om socialområdet kan være meget begrænset. Herudover er der stor forskel på, hvor ofte børn og ungeudvalget mødes i de forskellige kommuner. For eksempel afholdes over 200 møder om året i Københavns Kommune, mens der i Hørsholm Kommune højst afholdes fire møder.

AKUTTE SAGER vil typisk være langt mindre oplyst end de almindelige anbringelsessager, for eksempel kan der mangle undersøgelse og børnesamtaler, der kan bidrage til vurderingen af barnets trivsel i familien og forældrenes kompetencer. Samtidig skal beslutningen træffes uden rådgivning fra de øvrige medlemmer af børn og ungeudvalget. Det vil sige uden viden om barnets behov fra de børnesagkyndige og uden dommerens juridiske og retssikkerhedsmæssige vurdering. Når der skal træffes afgørelse i en akut tvangsanbringelsessag, må formanden derfor i praksis ofte stole blindt på forvaltningens indstilling.

En anden udfordring er, at børn og ungeudvalgene ikke fremstår tilstrækkeligt

uafhængige af den forvaltning, som har oplyst og behandlet sagen frem til afgørelsestidspunktet. Det skyldes, at kommunalpolitikere i børn og ungeudvalgene samtidig repræsenterer den lokale forvaltning. Der kan derfor opstå mistanke om usaglige økonomiske og politiske hensyn eller loyalitet overfor egen forvaltning.

Tvangsanbringelsessager løber imidlertid ofte over mange år, og det er vigtigt, at forældrene og kommunen har et tillidsfuldt samarbejde, som kan sikre at barnet får den bedst mulige opvækst. Dette samarbejde kan blive noget udfordret, hvis forældrene mister tilliden til systemet.

NYLIGT OFFENTLIGGJORTE tal fra Danmarks Statistik viser, at antallet af tvangsanbragte børn i Danmark fortsat er i stigning. Fra 2011 til 2017 er antallet af tvangsanbragte børn steget med 41 procent. I 2017 var der således minimum 2.557 tvangsanbragte børn, hvor tallet i 2011 lå på 1.806.

Der kan være flere forskellige årsager til denne udvikling, og det er umiddelbart ikke muligt at vurdere, om tallene er udtryk for en positiv eller negativ udvik-

ling. Hvis anbringelse må anses for nødvendig, og forældrene ikke vil give samtykke til en frivillig anbringelse, vil det kunne skade barnet og dets udvikling, hvis tvangsanbringelse undlades.

Modsat vil det selvfølgelig også skade barnet og dets familie, hvis tvangsanbringelse gennemføres uden det fornødne grundlag. Stigningen i antal tvangsanbringelser tyder på, at det fortsat er meget relevant at være opmærksom på behandlingen af disse sager – også ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv.

HVIS MAN fjerner afgørelserne fra kommunerne og i stedet henlægger kompetencen til det nye familieretssystem, vil familiernes retssikkerhed blive væsentligt styrket. Her vil de nye familieretshuse kunne forestå sagens oplysning og yde den fornødne støtte til særligt børnene, som befinder sig i en yderst sårbar og udsat situation. Afgørelserne kan herefter træffes af de nye familieretsdomstole i de 24 byretter, hvor familien er garanteret en uafhængig og upartisk afgørelse.

analyse@pol.dk

Birgitte Arent Eiriksson er vicedirektør i tænketanken Justitia.

Politikens vanskelige forhold til kristendommen

Denne sans for åndelige spørgsmål fremhæver Edvard Brandes også hos Hørup, der frygtede, at politik skulle udarte sig til en interessekamp, »hvori der ikke blev mere Aand end i en Pengeseddel«.

Som sin storebror fører Edvard Brandes sin religionskritik ud fra et naturalistisk menneskesyn. Den kristendom, som samtidens statskirke repræsenterer, strider for ham mod »Videnskaben og Fornuften«.

BRANDES-BRØDRENES levetid overlapper Poul Henningsens første voksenår. Som det fremgår af Paul Hammerichs 'Lysmageren', skulle PH som dreng ved flere lejligheder holde Georg Brandes' hat!

Men at dømmе efter Hammerichs fremstilling bliver kulturradikalismen med PH noget helt andet end den var hos brødrene Brandes.

PH var ikke filosof eller litterat – og da slet ikke åndsaristokrat. Han var i bedste forstand folkelig. Han ønskede at overbevise folk om menneskelivets naturlighed og om vigtigheden af kvalitet i både kultur og bolig.

De nye fronter i kulturkampen prægede også PH's forhold til religion og kristendom.

Selv om jeg kun har et sparsomt kendskab til hans forfatterskab, forekommer fraværet af aggressiv religionskritik påfaldende.

Ingen skal påstå, at han nærede varme følelser for kristendommen. Hammerich citerer hans ord om, at klokkeren »tæver de frelste sammen«, men »jeg lar mig hverken frelse eller rokke«.

PH's livsopfattelse kommer klart til udtryk i den revyvisе, som egentlig er en

Religion og kristendom er enten sandhed eller illusion

står, der findes mer, gir os vekslers uden underskrift./ Masket har dyrket en hob ideer/ som erstatning for naturlig drift«.

Her har vi religionskritikkens klassiske påstand: Ideer, især de religiøse, er udtryk for fortrængning af det naturlige jordiske menneskeliv. At påstå, at der findes mere end dette, er fup og svindel.

Men kristendommen var en anden end på brødrene Brandes' tid. Og teologernes tolkning af kristendommen var en anden. Godt 10 år efter at Liva Weel havde fremført PH's trosbekendelse, udtalte en dansk teolog, at de, der prædiker sjælens udødelighed, skriver »falske vekslers på en fremtid, man ikke har magt til at indfri«. Sagt af professor ved Aarhus Universitet P.G. Lindhardt i foredraget 'Det evige liv' på Askov Højskole.

Allerede i 1920'erne viste der sig en overraskende overensstemmelse mellem PH's kulturradikalisme og dele af dansk teologi. I samme år, 1926, startes to tidsskrifter, der tilsyneladende er diametrale modsætninger: PH's Kritisk Revy – og Tidehverv.

Det sidste forbindes i dag med Søren Krarup, dvs. med nationalkonservatisme og Dansk Folkeparti. Men i sit udgangspunkt var Tidehverv noget helt andet, f.eks. lige så kritisk over for hyklerisk fromhed og forløjet moralisme som PH.

Faktisk bragte Tidehverv i 1928 en anmeldelse af Kritisk Revy, forfattet af den unge teolog Kaj Thaning. Anmeldelsen er helt igennem positiv, og bladet tillægges »en fremskudt Plads i dansk Aandsliv«.

Tidens danske kristendom var en anden, i hvert fald i de fremtrædende teologers udgave.

For eksempel var kristendom ikke mere ensbetydende med seksualfjendtlighed. Det viste sig i en interessant debat mellem PH og en anden Aarhus-teolog, K.E. Løgstrup. Over for »frigørelsen af seksuallivet« stillede Løgstrup imidlertid ikke ægteskabet, men derimod foreningen af seksualitet og kærlighed.

I 1960'erne er det ikke nok at gentage det oprør, som bl.a. Georg Brandes stod for. Nu føres den seksuelle frigørelseskamp nemlig som forsvar for en »lidenskabsløs og følelsesfri« seksualitet, »det snusfornuftige og satte borgerskabs vedtagne seksualmoral«.

LØGSTRUP OG PH sad senere sammen i Det Danske Akademi. Og Løgstrup lagde ikke skjul på sin respekt: »Poul Henningsen var et særsyn«.

»Ideologierne vidste aldrig, hvor de havde ham. (...) Han var en fri mand, en uafhængig ånd, altid så han med egne øjne«.

Det mest forbløffende udslag deraf var måske, at han ikke kendte til at blive fornæret«. Løgstrup kalder PH's humanisme »exceptionelt uforfalsket«, men også begrænset, fordi den manglede en metafysisk eller religiøs dimension.

I 1972 udtaler Løgstrup sig direkte om kulturradikalisme og kristendom. Han spørger, hvorfor »så mange af kulturradi-

Georg Brandes' kritik skal forstås ud fra hans samtids kristendom

midt i al deres skepsis overfor kristendommen ønsker at holde spørgsmålet åbent«. Talem om kulturradikalismens »førere« tyder på, at Løgstrup betragtede PH som en af dem, der holdt spørgsmålet – om kristendommen – åbent. Den slags skal man ikke pådutte folk.

Men Hammerich fremhæver, at PH sjældent lod sin satire gå ud over troende. Og at han sågar engang gik med til julegudstjeneste og »synes, det var en rørende forestilling«.

Under alle omstændigheder var der gensidig sympati mellem PH og nogle af tidens teologer. En af dem var Hal Koch. Han skriver om kulturlivet i Danmark i perioden 1920-60, at tyngdepunktet lå i gruppen af kulturradikale. Og at især ét navn skal fremhæves, nemlig »arkitekten Poul Henningsens«.

Hal Koch døde midt i arbejdet på det pågældende kapitel om dansk kirkehistorie. Han nåede derfor ikke at skrive, hvad han måtte mene om PH's forhold til og betydning for kristendommen.

Det oprindelige Tidehverv og Aarhus-teologerne Lindhardt og Løgstrup forsvarede på en måde den form for kjerkegaardsk kristendom, som Georg Brandes forholdsvis kritisk til: en opfattelse af troen som et eksistentielt anliggende.

Deres teologi var antiborgerlig og antimoralistisk på en måde, som kunne finde genklang i PH's kulturkritik. Men ifølge Brandes-biografen Jørgen Knudsen var denne teologi en undvigelsesmanøvre.

For at forstå, hvordan han kan fælde denne dom i 2004, må vi kaste et kort blik på de sidste fire årtier af det 20. århundrede.

SOM BEKENDT satte ungdomsoprøret ind kort tid efter PH's død i 1967. Og hvad der i 68 betydte som en mangfoldig og fantasifuld frihedsbevægelse, stivnede snart i marxistisk ortodoksi.

I de år var religion opium for folket og kirken en institution, der uomgængeligt bevægede sig hen mod sin opløsning i proletarietets diktatur.

Ifølge den franske filosof Jean-François Lyotard var marxismen en af de sidste store fortællinger i europæisk kultur. Omkring 1980 var de store fortællingers tid forbi. Nu levede vi i den postmoderne tilstand. Og det gør vi på sin vis stadigvæk. De store fortællinger er afløst af de små. Overbevisningen om sandhed er afløst af relativisme. *Anything goes!*

Som jeg læser Jørgen Knudsen, opfatter han sin tids danske teologi som udtryk for denne relativisme.

Som repræsentant nævner han en tredje Aarhus-teolog, nemlig Johannes Sløk og dennes tolkning af kristendom som fortælling. Det huer ikke Knudsen: »Hvad der i vor tids teologiske sprog kaldes fortællinger, var for både Brandes og Voltaire enten sandt eller falsk«.

Fortælling er en »uforbundtlig betegnelse, som Sløk og andre vælger for at undgå det »kedelige valg« mellem sand-

hed og sagn.

Jørgen Knudsen har ret. Teologien kan ikke slippe uden om religionskritikken ved at ride med på den postmoderne bølge. Religion og kristendom er enten sandhed eller illusion.

Netop den indsigt bevægede K.E. Løgstrup sig frem til. Talem om Gud som skaber er ikke kun en fortælling, men en opfattelse af verdens og menneskelivets beskaffenhed, der er lige så sand som astrofysik og evolutionsteori.

Hvordan ligger det så med arven fra Georg Brandes, kulturradikalismens skarpeste religionskritiker? Den efterfølgende teologi har vist, at kristendom ikke er ensbetydende med seksualfjendtlighed. Og naturvidenskab er ikke mere ensbetydende med den frigørende naturalisme.

Hvis man i dag mener at kunne nøjes med naturvidenskab, er resultatet en reduktionistisk virkelighedsforståelse.

Der skal mere til, og dette mere søger kunsten at give udtryk. Ligesom kristendom og teologi.

Et samfund har brug for, at også de største spørgsmål indgår i den offentlige samtale, kritisk og fordomsløst. Det er for mig at se pointen i Brandes-brødrenes forhold til religion.

Den pointe må 'organet for den højeste oplysning' gerne tage op igen.

SVEND ANDERSEN